

Erkarsàutigirseksæt sillársoarmik,

agléksimarsut

G. F. Ursinimit,

nuktersimarsut

P. Kragh-mit,
Lintrupimiut Pellesiænnit.

Kjöbenhavnime.

Fabritius de Tengnagelib nak'itteriviáne nak'ittarsimarsut.

1839.

Erkarsàutigirseksæt sillársoarmik.

Nunársoarmik.

1. *Nunársum illúsià angirsúsiàlo.*

Tamauta nællungilagut, nunársoak kiglekárnauviængitsok nejogarirsavta isuáne; nunænnit ungesiksórsoarnit uávtinut apôtut tekkórnartœt tekkosánginerivut? Tàukoalo tamármik okalluktõuk'ikátigut innungnik ungesingnerrursome sulle nunakártunnik. Nunársoarput tâva innitokau; pingortitarpérksoït tettork'inauviænginiæt; kiglisióïogudlo: kannong-êtomik illûsekarnerpa kannorlo aktiginerpa?

Nunársoak arksakâtitartut angmalorpok. Tamánna tajmãisorinángikalloarpok; nunable, imab sikkubloneet illaïnarsoánut kongæseriarángavta, tamánna tâva mannerár-

soartun-êdluïnarasuginarpok. Kissiénne erkáïniariakarpogut, nunársum illaïnangoà tajma tekkoginnárikput, tamánnalo pivdlugo niungarsusià mallugik'ẽinardlugo. Arksakâtitak angitlaránget, illangoǽt niunganerà mingnerrursarau. Kôrortõum illulirsà tigusarángavtigo, illà aksangoœnnik mattôrsinnãursarput niungarsok mallugârput; illulirsamile angnerrursome, imãitomik k'amutiglum illulirsáne, tajmãitub illaïnǽt niungarsúsià mallungnanginerrokau; illulirsársoakarutalo iglorsoartun aktigirsomik, illaïnà aksavtinik mattôrsinnãursarput mallungnángitsomik niungaissegalloarpok, neȓȓivigtudle mannitsuïnãusuginarpok.

Nunarsuble niungarsúsià mallugiginnãugalloarparput, peet nellinginæt ungesiksut k'emerdlôrángavtigit. Umiársoït ungesiksomit tiksiatârdlutik aggersut tamauta tekkojungnársiavut; umiársoït tamakkoa kârpièjt, tingerdlàutit kodlerpãit irsigiginnárpavut; uávtinudle ungesigungnæleriardlutik, napparúrsoït tingerdlàutidlo adleet tekkolerpavut; umiársoarle nángminek innuvtèjlo kánêtut, takpingnersôgalloartogut, aitseit tekkosinnãungorpavut, umiársoït uávtinut padlilerpeta. Sikkórsoït tirpsariartortut irsigilerángavtigit, ungesiksomit kârpiaïnèjt tekkoriarpavut; adlepakotèjdle aitseit mallugilerpavut, uavtinut padlileriarángeta. Máne sungoamik akkórnotekarpok tâva, imãitomik nunarpiab ullamértub kârajuktub tekkotèjliátigut erk'èjnik nak'inerrursunnik;

tajmalo tamátigut ungesiksomêtut kodlekotèjt kissêsa tekkoginnaravtigit, isumalerpogut, nunársoak tamagingne niungarsok *angmalortõursok*.

Nunarsum angirsúsià ilisimadluarparput. Kâviedleglugo ingérdlagalloáruta, udlorpérksoït attóriakarpavut. Tejmĕitok imarsiortut umiartórdlutik kapseennik kâviedlektarigæt. Taukole nunænnik arvsiarkotekardlutik siomuïnak ingerdlaüarsinnãungikalloarput; isumakártuïnarsinnâvogudle, innuk nunab kâtigut siomuïnak kajartortuártok; tâvalo okium illuïtsum udloeesa amerdlak'èjt attoriakarpèj, kippisúïtsomik udludlo unnursædlo täpúdlugit kajartoralloárune, nunársoak kâviniardlugo. Nunársoarle imà aktigau, angut nællunærkotam akkuneráne atàuzime kajartorune isækkætut mardlungnik tusindekartutut ungesiksigirsomut, tajmalo udlublo unnursáblo akkuneree ungnirsut sissamæt tamása naudlugit kajartortuïnaralloárune sorârnauværdlune, tejmĕitok aitseit udlut sissamænnik Hundrediglit innublo pingajueksáne kollit nânerænne nunarsoak kâvisinnãussegà. — — Tajma nællunángilak, nuna atàuzek, Kaládlit nunæn aglæt, nunarsum illaïnangoà êtok. Nunæn adlæt amérdlakallutiglo angikaut, tamákkonane, Kaladlit nunænnitkiengnerrursunne, timiûrsieksæt nãursudlo nérsutit neřřirseksèjt nâujasarput, térsanilo innuïerksoït nérsutàuterperksoïdlo namak'ersunnik innûtiksarsirsaraut; nàuglo imarpirksub mat-

tôrdluïnarà nunársub kæt illà sule langnerrursok.

2. *Nunársub kávituarnerà.*

Nunársoak kávituarpok nællunærkotam akkunereesa ungnirsut sissamæt kangiúnerænne, imàloneet *udlorme* illuïtsome, imàloneet *udlorlo unnuarlo naudlugik*, sôrdlo isumasinnâvogut, arksakâtitak, aksangnik mardlungnik tigumiægarput, kávituartok. Uagut, nunamêtogut, tekkosárpavut sekk'inek, kaumæt udlorirsædlo tamása nunab sillatágut kávitartut sengmukârdlutik; nuïsarput tarisardlutiglo, aulakórivdlutigloneet pauanga sammunga ingerdlasardlutik.

Nunársoak tajma aulatuïnartok, tamérsa missilikkavtinut tamánnut kiglok pirsártaralloarkoriok; aulasárnek tajmãitok missigineng ajoravtigo. Tejmẽitorle aulanekarsinnãugalloarpok; uagut aulángilagut kissimêdluta; iglovudle, tupivut, kakkæt, sioravtine tekkosækkavut, tamársoarmingmè auativtine, nunársum illúïtsum illèjsut, nunab kánêtutut, kávitarput illegalluta. Tajmale tamársoarme nunamêtok erkavtine aulasármet illegalluta, aulasárnerput nángminerput erngẽinak mallugirsarãingilarput, pivsârtomik aulasárnek manna sukakalloark'ersok nellimadluïnarmet. Tajma, umiame pyæktomik sarbarseriarángavta, umiam ingerdlanerà aulanerpudlo nángminerput puïór-

k'æjakârput, nunab tungánut tagusángikuta, térsanilo mallugallugit kakkæt ingerdlasursârtut, mersa uningarsut nællungikalloárivut; mattomangale, nunab kingineree irsiginevtine nõuktartut tekkosaravtigit, isumalerpogut, uagut nangminek aulasártogut. Nelligeegluïtarnomiglo missiliktarpogut, nuna aulasartok. Sôrdlo nellinginarmit umiakatigirsavtinit umiam aulanerà missiliksinnãungilarput, tajmatôg nellinginarnit nunamêtunnit mallugiginnãunginiarput nunam aulanerà, aitsèidle sekk'inek udlorirsædlo nunam auatánêdluïnartut k'emerdlôrangavtigit, isumaliorsinnâvogut, tamákko irsigirsavut sôrdlo aulasármeta, nunarsoak nangminek aulanekartok.

Nunarsoak tâva kâvituarpok tungavingme auatáne, tamáttoma kiglingæ̂k ungadleek mardluk *nunam isuǽngnik* taïrsarâkput. Nunam erk'èj, isuǽngnit ungesingnerrursut, angnermik aulanekarput. Nejogak tajma, nunam angmalortub kánêtok isuæ̂k akkunerpiǽngne, kajartork'iksomit sukanerrursomik aulasarpok sissamænnik Hundredilingnik innublo pingajueksáne kollinnik, tiglernermilo atauzênarme imà tuoviortigirsomik sukajomavok, sôrdlo piniark'iksok kajartorarau nællunærkotam akkuneræ̂t sissamarngæ̂t k'etekkòutáne. Nejukkæt nunam isuængnut kanninerrursut arênerrursomik aulasarput; Kaládlit nunǽta sukanerà kajartork'iksomit tuoviornerroginnarpok innub arbangæ̂t-pingajueksáne kollinnik Hnndrediloneet mardluriardlugo.

Sekk'inermik.

1. *Sekk'erngum angirsusià ungesiksusiàlo.*

Sikk'inek uávtinut kongorsórpok; nunarsoak kaumarsárdlugolo kirsektitarà. Udlokut k'illangme kotsingnersôsarángame, pikkunarnerrovok; tamánna udlum illà táïrsarârput *udlub k'ekkánik*. Udlok k'etararánget tâva, k'illamigloneet kingórnagut, kiengnerrursarau. Sekk'inek nuïsimamersorángame, kingingnerrursomudlo pirsarángame udlub k'ekkáne, kiek angnerrursok sunnerarà. Tajmãitomik aursakut kiengnerrursarau, sekk'inek tãirvsomónakut kingingnerrosárame, sivisônerrursomiglo udlokut nuïsimaudlune, nunædlo illèjnne, imãitomik Kaladlit nunænne auangnardlerme, tar̃inek ajordluïnarame udlut unnursædlo tapúdlugit. Okiokudle issekau, sekk'inek tãirvsomónakut nuïsimagame udlokut nællunærkotam akkuneree ik̃itungoïnæt naudlugit, udlublo k'ekkáne aglæt nak'itsôginnardlune, auangnarnerrursomiloneet, tâvane nuïnek ajordluïnarame, 'sikkolo, aursakut aukalloartok, pingork'ilerpok. Kiglisióïogut mâna: kannong-êpa sekk'inek manna, nunavtinut tajma pikkunártomik sunniutekartok?

Sekk'inek *angmalortúrsarsóvok*, nunavtinit angnerrojurksõursok, tamáttomangalo ungesingnertôrsoak ingerdlaviksak imà ungesiksigirsok, udludlo unnursædlo kippisuïdluta kajartoralloáruta, okiut tedlimænnik tusindiglit

kangiúnerǽnne aitseit sekk'inek angumerissegalloárikput. Kissienne sekk'inek imà ungesiksigirsok angirsôrtun ersitsuïnarame, nunavtinudlo sunniutilirksõudlune, isumavogut, angirsôrojurksõursok.

2. *Nunarsum aulasarnerà sekk'erngum auatáne.*

Sekk'erngub tammannarsum auatáne aulasarpok nunarsoarput kavituarnerme ullamertome, *okiok illuïtsok*, udludloneet pingasunnik Hundrediglit innublo sissameksáne tedlimæt naudlugit. Aulanektôg tamánna mallugingiarput, uavtinudle imãipok, sôrdlo sekk'inek tajmãitomik aulanekártok. Aulanek mænna pivdlugo sekk'inek okium akkunerǽn illáne, aursakut, kotsiksomut k'illangme pirsarpok, udlok k'eteraránget, udlórtukau tâva: nunænnilo auangnárdlerne sekk'inek imà kotsiksigau, kaumætin illèjt aursakut tarineng ajordluïnartok; okiuble akkunerǽn illágut adlakut udlub k'ekkáne aglǽt nak'itlarpok, nuïnerloneet ajordluïnarpok; udlok tâva sivikitsôvok, udlokángidluïnarporloneet, unnuarlo sivisokau.

Udlut pingasunnik Hundrediglit innublo sissameksáne tedlimæt kangiunerǽnne adlangortarnerit tamákko audlarnerk'igaraut; tekkosárpogut tâva, aursak okiorlo okiubloneet adlangortarneree nâpertorsimaput nunarsum aulasarneránut kâvituarneráne sekk'erngum auatáne.

Kaumæt.

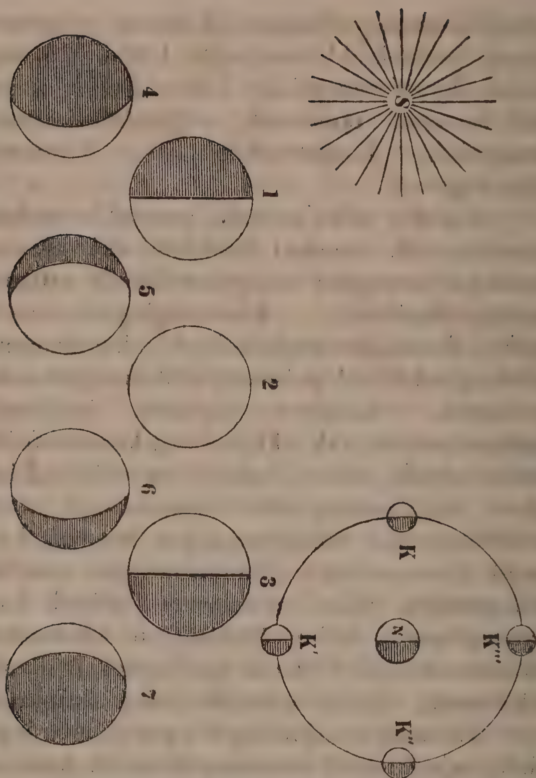
Kaumæt uávtinut ersikalloarpok sekk'inertut aktigirsok; kissienne mingnerrojurksôvok. Kanninerrokángame, tajma aktigirsok sarkomerpok. Unnursæt udludlo tapúdlugit sorârata kajartoralloáruta, aitseit okiut tedlimænnik tusindekartut nâsimapeta, sekk'inek angumeriginnãuarput, okiudle arkanek-mardluïnæt kajartortuardluta kaumæmut apôginnãugalloarpogut. Nunamin aglǽt mingnerrovok, nunab kǽt sissamarterutà aktigiginnarpà auatágut. Innub kajartortuïnartub nunársoak kâvisinnãugalloáruniuk udlut sissamænnik Hundrediglit innublo pingajuksáne kollit naudlugit, kaumæt kâvisinnãussegalloarà udlut innum arbangǽn-aipeksáne pingasut kaumætidloneet sissamæt naudlugit.

Kaumætib nuna kâvituarpà udlut ungnirsut-arbanek-sissamæt ungnirsut-kollingǽdlo k'eterkordlugo, tajmalo okiok illuïtsok arkanek-mardluk amerdlak'èjnnik kâvitarà nuna. Sakk'iüarbià k'illangme kâvitægà nelligeenganerpok ingerdlavingmut, tamáttomane sekk'inek sakk'irsûrsárpok. Kaumæt tajma illáne kotsingnerrosarpok k'illangme, kyetánêtarangame, udludle adlæt nak'inerrovok; tajmatôg illâne ersermersornerrovok, adlakudle sivikinerrursomik nuïsimasárpok; nunænne auanerdlerne udlut unnursædlo kapseet nuïsarsimavok. Tajma okiokut, sekk'inek nuïngasôranget,

nuïngidluïnarángedloneet, kaumæt ersertaromavok unnuak k'eterarángel k'illab kótsingneráne kyetæt tungáne, kâvitardlunilo sillarsum isueenut tamánnut, angmukãitsiardlune auangnáne, kangattark'iglunile, kyammut pirsarángame.

Kaumæt sekk'inermit kaumakinerrokau; kaumaneránik nunakut imakudlo akkutiksarsisinnãugalloarpogut; makpersækkædle attuardluarsinnãungilavut, kaumatigingnersoarmilo aglæt kaumakinerrojurksôvok kaumanermit udlokut, sekk'inek nuïænnit ulliksimagalloarángedloneet. Kaumæt ingmine imãitomik kaumarsúsekangilak sekk'inertut; kaumarsúsiàle akkisuïnâvok, sôrdlo kakkak aputilik akkisugarau, sekk'inermit sakkársimasaránget. Nevsoïdluïnartomik missigirsarârput mænna, kaumatib kaumarsúsiæn adlangortarneree missiliktarángavtigit, illáne ersitsarmet illuïtsok kaumarsægãursok, illáne illaïnangoà kaumarsok, illà kaumarsægak k'illamik agdlisartok, k'illamik miklisartok, illánilo kaumæt ersingidluïnartok.

Kaumæt, nungúdlugit nuna kávitarángamiuk, tajmãitunnik simnersarãutunnik kaumarsúsekartuïnarpok, imãitok pirsutigallugo, nunab kánit ersitsárame arsigeengitsomik sâsimaudlune sekk'inermut. kaumæmik kaumarsáïrsomut.

Arsilliame kollánêtome S nællunærpok sekk'inermik, K kaumæmik, N nunamik. Sekk'erngub kaumarsarpǽk angmalortûrsarsoæk târtuk, kaumæt nunalo, k'eterkornerǽkikut; nunable kánit kaumæt mâna tekkonek ajorparput, tungà târtok uávtinut sengmiduïnarmet, ámatôg udlokarmet nunam illáne,

térsanga tamánna tekkoginnãuarput. Okáraraugut tâva, *anningat kaumanikpok.* Udlut arbanek-mardluk kangiúnganerângeta, kaumætib K′ apôbigissauà, tâvalo tungæt kaumarsækkam igdloà tungædlo târtum igdloà sengmiok uávtinut; kaumæt tâva ersipok sôrdlo arsilliame 1, tellerpiub tungágut kaumarsægãursok. *Anningat igdlokartok* unnerarârput tâva. K″ tikídlugo kaumætib tungà kaumarsægak nunamut sâdluïnarsimavok; tekkursarârput tâva mannitsuïnartut kaumadluïnartotut sôrdlo arsilliame 2, tâvalo okararaugut, *anningat imeraktipok.* K‴ kigligilerdlugo, illæt kaumarsum igdloà illædlo târtum igdloà sâsimak'ikpok nunab tungánut; kà tâva igdloágut kaumarsægak igdloágudlo târtok ersik'ikpok uávtinut, sôrdlo arsilliame 3, *anningadlo* tâva *igdloærupok,* sôrdlo kaumæt K′-mêkadlarmet; tamánnale táïrsarârput igdloæruneránik, igdlokarneránidlo ingmikun-êpok, tellerpiæt tungà târmet, sàumiædle tungà kaumarsægãudlune. Kaumætib, akkutiksamine ingérdlaginnardlune, K tikik'issauà, tâvalo áma anninganikpok. Anninganingnerme igdlokalernermilo akkornængne, kaumædloneet ingerdlavingmine K-ib K′iblo akkordlungnerængnêtarángame, tâva ersitsarsinnarpok kârajuktotut amitsotut, — sôrdlo arsilliame 4; agdliartortuïnarpok tâva, igdlokarnermilo kingórnagut tajma ingerdlavingmine K′-ib K″-iblo akkornængnêlerángame, sarkomerpok sôrdlo

arsilliame 5, sàumiub tungágut illuliomajungnærdlune nardlújungnærdluniloneet, kârajuglunile. Kaumæt imiksiræráng ame mikliartork'iglunilo, ersikârpok sôrdlo arsilliame 6, térsane tellerpiæ̂t tungà káviellog inermut angmalórdluangilak; igdloærunerme kingórnagut ersipok sôrdlo arsilliame 7 kârajuktotut.

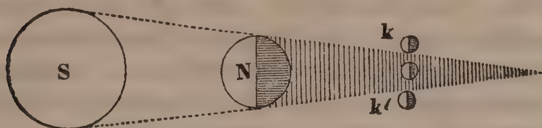
Kaumæt k'emerdlôrángavtigo, angnermik puellaránget, káne millarsoãursæt kaumarsut târtudlo tekkursarâvut; millarsoït kaumarsut kakkarsôput; millarsoïdle târnerrursut tersãuput kakkæt tarẽjt. Kaumætib kakk'èjsa nunab kakk'èj portunerrursut kingiktigèjt.

Sekk'erngub kaumatiblo pullasarnerækik pirsarput, kaumæt ingmikun-êtomik sengmisimasarángame sekk'inermut nunamudlo.

Kaumæt ussinermine sekk'erngub nunablo akkunerpiængnut pirsarángame, sekk'inermik tekkursèjliomárpátigut, imãissavorloneet, sòrdlo innub târtuïnarsoak inniksakartikà kodliub igluvtinik kaumarsáïrsub uagudlo akkunevtinut. Kaumætib, tajmane sennerk'e târtok sengmisídluïnaramiuk tungivtinut, singartugartut târtotut sekk'inek kârsutarà tellerpingmit sàumingmut, târtungortidlugolo illuïtsorloneet illaïnàloneet. Siornagut naytsersork'iksársinnãuarput tajmãitok sekk'erngub pullanerà kannong aktigiomártok nunam innèjne ingmikun-êtunne nellinginarne, kakugo audlarneromártok kakugolo sorâromártok.

Nuna, sekk'inermit kaumarsægãudlune,

tar̂akarpok, sôrdlo nellinginak adla târtok kaumarsárnekarángame, tar̂akararau. Kaumæt

puellartok nunab tunnoǽt nellánut pirsarángame, nunab tar̂ánut tar̂idluïnaromárpok; k-ib senniágut pullalerpok; tâva târtilerpok, tar̂ablo târtub kaumæt puellartok kârsupà; kigĕitsomik k'emegiartolerpà tamánna, k'-iblo senniágut kaumæt nuïdluïnarpok nunab tar̂ánit. Tamánna târsinek *kaumœtib pullaneránik* táïnekarpok. Kaumæt târsisinnâvok illuïtsorloneet, imàloneet, nunab tunnoǽt nellerpiánut pingitsarángame, kaumætim illaïnà nunab tar̂ánut pullajomarpok, tajmalo illaïnakut târsissavok.

Sekk'inermik kaumæmik nunamiglo tajma sukuïàunekaitsiarause, nællyungnæromárpose mâna, kapseersoït pivdlugit udlomimun aglǽt tajmãitut ilisimádluangikise. Siúrdlise nællursut pakomisuktartorsôput tamákko kapseersoïdlo adlæt pivdlugit, tussàumasarposilo, operalloártut, sekk'inek (Mallina) Kaladlin arnartarigǽt, tauna kaumætib (anningasinab) mallersóralloarpà, angunerle ajórdlugo. Tamakko tamármik kapseetut adlætut mumingakaut. Illívsinudle okalluktuarirsaka kissimik

illuarput, tamákko nællyungnærsinnãungorpavut, k'illak k'ingoriarángavtigo, tamákkoalo k'illangmêtut sakk'irsárnercet missilikk'iksardlugit, tamákkoningalo imà erkorêdluarsimavogut, siünersoágut táïdluarsinnãugikput, udlokut kannong-illirsokut sekk'inek kaumædlo k'illab sukutsiánêtsomarpuk; nællunærsinnâvogut, kákugo kaumæt ussilissersok, igdlokaissersok, puellaissersok, igdloærussersok. Kangarsoakummè nællunærdluarsinnãuavut sekk'erngub kaumatiblo pullâromasárneraekik, mânalo missigiomárpose, sekk'inek kaumædlo tajma pertlungnekárnauviængitsuk, pullasarneraekidlo pertlungnartuksamik nællunærbiginauviæissengikátigut sunnerbigiginnãunatalo.

Udlorirsæt angalasartut.

Udloriarperksoit k'illangmêtut akkornænne tekkursarâvun illèjt, adlæn akkordluænne nõuktartut, mallungnak'ersomiglo k'eblersúsekartut. Tamauta tajma tekkojungnarsiarput udloriak kaumariksok, sekk'erngub tarisárneræt kingórnagut, udlâkudloneet, sekk'erngub nuïngineráne, kangiæt tungáne, tamánnalo pivdlugo táïdluarsimauæt *sekk'erngub malleroartánik kàusiumigloneet.* Tamánna sillarsôvok nunavtitut, nunarpudlo aktiginganerdlugo, nunavtitudlo sekk'inek kâvitardlugo. Kapseedle tajmãitut ilisimauavut, tamákko *angalasartunnik* táïrsarâvut, tamákkoalo tamármik nunavtitut sekk'inek

kâvitaræt. Udlorirsæt angalarsut mákko táïomárpavut tuglereeksusiænne, sekk'inermit annisarángavta.

Udloriak angalasartok sekk'inermut kanninerrursok tersa *Merkuriuse*, sekk'inermidle tejmẽitok imà ungesiksigau, innub okiut mardlungnik Tusindekanganersut attóriakarèj, sekk'inermit térsunga kajartorkudlugo. Nunamit mingnerrovok, uávtinudlo ersitsuïnaromárpok sekk'erngum erkáne, tajmalo k'illangme mallungnardluavsângilak.

Venuse, tamérsa udloriak angalasártok sekk'erngub malleroartàtut kausiutudlo ersitsartok, tugliovok tâva; nunarsoarput aktiginganerpà, uávtinudlo ersipok Merkuriusisut sekk'erngum erkáne, tejmẽitorle ungesingnerrursok, illánilo kaumariksorsoarmik akkisungnilirksoak.

Nunarsoak tâva tugliursok okàutigirærparput; taïrsavtitut táïomarsavtitudlo udloriâvok angalasartok, illèjnnin angnerrursok, adlænnidle mingnerrursok. Udlorirsæt angalasártut adlæt kænnit tekkogèjne nunarsoak udloriartun-êpok. Ingmikun-êporle, mallikte-kárame kaumæmik, tamáttoma nuna kâvitarà, sôrdlo nunab sekk'inek kâvitarpà.

Marsib sekk'inek ungesinerroà nunamit; okiut arbanek-mardlungnik Tusindiglit naudlugit kajartoriakarpogut, sekk'inermit tãursomunga apôkudluta. Nunamit Venusimidlo mingnerrovok, Merkuriusimidle angnerrovok.

Akkisungnerminik aukpidlârk'ersomik ingmikun-êpok, erserk'ingnerrosarporlo, unnuakut k'eterártokut kauonga pirsarángame; tâva imà kaumatigau, mallungnartomik ingmikun-êtok udlorirsænnit adlænnit.

Marse tuglerǽt sissamǽt udlorirsæt angalasartut mingnerrursut, tamakkoa sekk'inek imà ungesiksigitlárpǽt, okiut arkanek-pingasunnik Tusindekanganersut kajartoriakarnartok, angumerikudlugit; ungesikpetlárángamigle mikirsungõudlutiglo, tekkuksãungilæt, k'ingórdlugit kissiénne tekkoginnãuavut.

Jupitere nunavtinit angnerrojurksôvok. Kajartortuïnaralloáruta, okiok atàuzek kangitsiardlugo imàloneet udlut sissamænnik Hundrediglit innublo pingajueksáne kollit nuna kavisinnãuarput, okiudle arkanek-pingasut attóriakaissauavut, kajartórdluta Jupitere kâvisinnãungorkudlutigo. Sekk'inermin ungesiksúsiǽt kangerpà nunam ungesiksúsià sekk'inermit tedlimariarterdlugo, tajmãitomiglo uávtinit ungesiksorsôtuïnarpok. Kissiénne angirsorsôgame, ersidluarpok, angnermik unnuakut k'eterárkokut kyetǽt tungánêtarángame, tâvalo Venusisut kaumariksinganerpok; máttomangale tejmẽitok ingmikun-êpok, Jupitere Marsisut ersiname kaumaringnersoarmik, unnuakut k'eterartokut kyetánêtarángame, térsane Venuse tekkonek ajórparput.

Saturnusib Jupitere aktiginganerpà, ungesingnerrogamile sulle, sekk'inermit nunam

ungesiksúsià kolleriartinganerdlugo, tâva tamáttomatut kaumariksigirsomik ersernauviængilak; unnuakut k'eterártokut aglǽt kyetánêtarángame, tajmalo erserk'ingnersõudlune, udlorirsæn aulæjâitsut kaumanerrursun illǽt akkisuksigiginnarpà.

Uranuse sekk'inermit ungesingnerrovok sulle, nunam ungesiksúsià sekk'inermit arbársanek-sissamarteriardlugo; tajmãitomik nunamit ungesiksuïnarioktôg, tejmẽitorlo ersérk'ingnerrungilak udlorisæn aulæjãitsut kaumanginerrursun illǽnnit, umneet nunamit anginerrojurksôgalloartok.

Udlorirsæn angalasártut sekk'erngum auatáne aulasárput nunavtitut, kanninerrursudle sivikinnerrursomik, ungesingnerrursut sivisônerrursomik. Merkuriuse, udloriak angalasártok sekk'inermut kanninerrursok, sekk'erngum auatáne kâvitarau tajma udlut ungnirsut sissameksǽn-arbanek-pingasut naudlugit, okium illungániloneet sissamariarterdlune. Uranusib, udloriab angalasartub ungesingnersub, okiut innub tedlimeksáne sissamæt attortarpèj, ingerdlaviksane nâsarkudlugo.

Sôrdlo nunarput ingmikun-êtomik kaumætekarpok, tamâttoma nuna kâvitarpà, tajma udlorirsæt kingúrdleet pingasut, Jupitere, Saturnuse, Uranusilo kaumætekarput kapseenning-aglǽt auatimingne kâvitartunnik; kissienne tamákko ungesikpetlárkaut mikivetlárdlutiglo, k'ingordlugit kissienne tekkoginnãugivut.

Udlorirsæt pâmioglit.

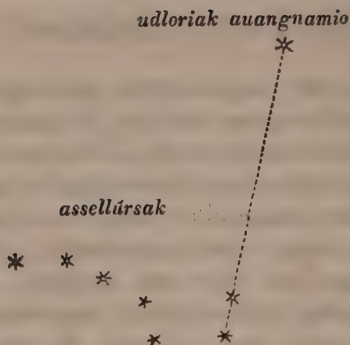
Udlorirsæn angalasartut illangúdlugit, k'illangme ersitsarput illáne udlorirsæn illèjt, ingmikun-êtomik pyopædlektomik illûsekartut, kakutigungitsudlo pâmiokartut tekkirsômik akkisuktomik. Tamákko tajnekarput udlorirsænnik nyalingnik *pámiolingnigloneet*. Udlorirsætut angalasartutut sekk'erngum auatáne kavitarput, kissienne ingerdlaveesa arsigingilèjt nunab udlorirsædlo angalarsun ingerdlaveet, ullamertõungitsunnik, amillisimarsunnigle kâvitarbikaramik. Kâvitarbiksætik nâsarkudlugit, okiorpèrksoït attortararèjt, sekk'erngublo erkánêtut kissiénne udlorirsæt pâmioglit tekkoginnarpavut udlut kapsingoæt. Tajmãimet ilisimadluanginiavut, sôrdlo udlorirsæt angalasartut ilisimauavut; kâvitarbikseedle tejmẽitok naytsersórsinnãuavut.

Nunavtitut udlorirsætudlo angalasártutut sekk'inek kâvitaralloarpæt k'illakut, mákkonangale ingmikun-êput, pyomik tâlytsersimagamik, pyôrsoaïnãunerdlutigloneet; tersánga nællyungnærpogut, tekkordlôgaïnãunauviængitsut sillame; uávtinit ungesiksorojurksôgamik, nunavtinut sunniútekarsinnãungilæt; opersinnãungilagudloneet, pertluksænnut imãitunnudloneet nællunærkotãussersut; mersa siúrdlivta, ilisimádluangikadlarámikit, tamánna operigalloarǽt.

Udlorirsæt aulæjãitsut.

Udlorirsæt angalasartut pâmioglidlo tamarmik sekk'erngum auatáne kâvitarput. Udloriarpérksoïdle uïsorilarsut, k'illangme tekkursartækkavut, tajma ingerdlarsaräingilæt sekk'erngum auatáne; nangminek sekk'inersôput, sekk'inevtinin ungesiksorojurksõursut, kaumarsúsersoamingnigle uávtinut ersiput. Illakarungnarsiputtôg udlorirsænnik angalasartunnik pâmiolingniglo, auatimingne kâvitártunnik, tamákko sekk'inevta auatáne kâvitartunnit amérdlanerronerput anginerronerdlutiglo. Udlorirsæt amérdlanermit kissiksãungilæt; irseïnarnik tekkursartækkavut tapúnagit, k'ingórdluta amerdlanerrojurksoït mallugirsarâvut, *k'illablo sibliä*, k'eterutãursak kaumarsok, kakórtomik akkisugunekartok, tamersa udloriaïnarpérksoït ingmingnut kannik'ersut.

Udlorirsæt aulæjãitsut tamármik arsigeeksomik sâsimaüarput ingmingnut, angalasartudle pâmioglidlo nõuktuarput k'illangme. Tajmailirsarirsãuput sâsimanermingnit ingmingnut. Imãitomik tekkosárpavut udlorirsæt arbanek-mardluk, *assellúrsamik* taïrsæt, térsangalo auonga irsivut sakk'ikalloárutigit, kanningârparput *udloriak auangnamio* auangnarpiam erkáne, tamáttoma auatáne k'illarksoak illuïtsok kâvitûrsárpok.

Udlorirsæn illèjt kaumanerrokaut adlænnit. Máttomangale nàytsersóïsinnãungikalloarpogut, anginerryssersut, kaumanerrursudle kanninerryungnarsiput uávtinut, kaumadluangitsudlo ungesingnerroput.

Tamákko tamasa, okauzingoænnik mákkoninga sukuïækkavut, erkarsàutigigalloàrutigit, nællyungnǽrpogut, nunarsoarput angik'ersok, nunab kâne innuïerksoït innekartut, nunamisut ímamisôg umarsorpérksoït innûrsut. Sôrdlo nuna tamátigut pingortitalirksôvok, tajma

isumakáriogut, udlorirsæn angalasartun adlæt, tamákkoa amerdlak'èjt nanavtinin angnerroput, sekk'inektôg aglǽt, umarsunnut inniksãursut, nàuglo pingórtitæt tekpauanêtut adlársoarmik innusekarasugigalloarivut nunavtinêtunnit. Udlorirsædle aulæjãitsut tamármik sekk'inevtitut sekk'ineïnãuput; tamakkotôg pingórtitæt sillakartut nérsutidlo nejogariungnarsièjt pingortitsirsum ilisimarsúsiánik angæjokãursúsiániglo; udloriartèjt angalasartut pingortitakarput, sôrdlo sekk'inevta udloriãrtèj angalasartut pingortitalioput.

Tajma pingortitæt tamársoarmik amérdlanermingnik anginermingniglo nællunejarpǽt Gudím ajugakangitsúsià. Tekpãursoma makko tamása pingorkoèj, mákkoa tamármik k'illangmêtut amerdlak'ersut aulasárnereet ark'iksórpèj imà, sekk'inertèjnnit kaumarsægãusinnãungortut kirseksárnekardlutiglo; tajma inniksangortíkèj pingortitænnut sillalingnut, innungnut, nmarsunnut tamánnut, tamákkonane innûrsunnut aulasártunnudlo. Pâsiogut tâva, uagut ikitungõursogut, nunarsoarpudlo illuïtsok mikirsungõursok, pingórtitæt tamársoïsa erkarsàutigigutigit; attárk'iniktorsoangordluta, pædlórdlutalo nalegomárparput Gude ajugakangitsórsoak, atàtarput pingórtitarperksoïdlo tamársoarmik atátǽt.

Pilling library 1903

Greenland (Erkarsautigseksaet) - Kragh